

Gespreksnotitie rondetafelgesprek Slachtofferbeleid

**Spreker: Hester Hageman, implementatiemanager slachtofferzorg politie;
Tweede Kamer, woensdag 25 september 2019, 10.00-12.30 uur**

Brief regering - minister van Justitie en Veiligheid, F.B.J. Grapperhaus – 11 juni 2019
Bescherming belangen slachtoffers bij publicatie - 33552-53

Inleiding

“Binnen de politie zijn we er hard mee bezig, maar het vergt tijd, om het juiste gedachtegoed op het gebied van slachtofferzorg goed ‘tussen de oren te krijgen’ bij alle ruim 50.000 fte’s operationele medewerkers – en te zorgen dat dat op de juiste momenten ook goed wordt uitgevoerd.”

“Er is geen behoefte aan meer beleid en afspraken; die zijn er voldoende. Het is nu zaak om dat alles goed te implementeren en uit te voeren. Daarvoor heeft de politie nu de – relatieve – rust en ruimte nodig.”

Slachtofferzorg politie

De politie biedt hulp aan degenen die dat nodig hebben; slachtofferzorg is een wettelijke taak van de politie en het maakt deel uit van een professioneel en volwaardig politieoptreden. Een slachtoffer kan bij de politie zijn verhaal doen en weet wat hij van de politie kan verwachten. De politie geeft actief aan wat de rechten van het slachtoffer zijn. Goed contact draagt voor het slachtoffer bij aan een gevoel van veiligheid en bescherming én vertrouwen. Voor de politie draagt goed contact bij aan zingeving en leidt mogelijk bij tot beter resultaat in een strafrechtelijk onderzoek.

Wat doet de politie?

De politie:

- Is in contact met slachtoffers.
- Informeert het slachtoffer actief over zijn rechten en mogelijkheden. En informeert het slachtoffer over het verloop van zijn zaak.
- Vormt zich een beeld van de situatie van het slachtoffer en bepaalt zijn kwetsbaarheid. Indien nodig worden gerichte beschermingsmaatregelen getroffen.
- Draagt bij aan herstel, bijvoorbeeld door doorverwijzing en bemiddeling bij een schikking (schadevergoeding).
- Registreert de gegevens van slachtoffers, ook als zij geen aangifte doen.

Implementatie slachtofferrechten

De afgelopen jaren is flink geïnvesteerd in de implementatie van de slachtofferrechten. Eind 2019 loopt het huidige implementatietraject ‘Recht doen aan slachtoffers’ af. Op dit moment heeft meer dan 80 procent van de medewerkers (20.000 politiemensen) in de basisteams een training basisrechten van slachtoffers gevolgd. Het in de praktijk brengen van die kennis is niet voor iedereen even makkelijk. Op de werkvloer ontmoeten ambassadeurs soms nog weerstand, vooral in meer complexe zaken. Dat komt doordat er bij hoge werkdruk niet altijd de juiste prioriteit aan wordt gegeven. Ook in de opsporing en bij de regionale servicecentra is een start gemaakt met als belangrijkste resultaat dat de beoogde cultuurverandering ‘boeven vangen met aandacht voor slachtoffers’ is ingezet.

Blijvende aandacht

In de afgelopen jaren is de tevredenheid van slachtoffers over de politie gestegen, weten we uit onderzoek van het WODC (o.a. Slachtoffermonitor) maar ook uit eigen onderzoek. Maar

we zijn er nog niet. Om slachtofferrechten de komende jaren nog beter na te leven, ook in de opsporing, is blijvende aandacht nodig. Vooral omdat de komende jaren duizenden collega's met pensioen gaan en er veel nieuwe mensen komen.

Werving en selectie

Ook in de werving en selectie en in het politieonderwijs moeten slachtofferrechten een rol spelen. De politiemedewerker van de toekomst vangt boeven met oog voor slachtoffers. Dat vraagt sociale vaardigheden en maatschappelijk bewustzijn.

Samen met OM balans zoeken

Samen met het OM werkt de politie aan een betere balans tussen het belang en het perspectief van een slachtoffer aan de ene kant, naast het verzamelen van bewijs en bouwen van een strafzaak aan de andere kant.

De politie streeft naar *een betekenisvolle opvolging (interventie)* vanuit het perspectief van de burger en de maatschappij. De vraag stuurt de oplossing, de oplossing is persoonlijk. Een burger die aangifte doet, vraagt bijvoorbeeld geregeld om hulp en niet per definitie om strafrechtelijke vervolging.

De wijze waarop politie en vooral het OM worden gefinancierd (verdachten-OM, aantal zaken afgehandeld, aantal veroordelingen) helpt daar niet bij. De focus ligt binnen de keten op kwantiteit en politie wil toe naar inzetten op kwaliteit van de interventie met een betekenisvolle opvolging.

Daarnaast zijn er ook nog veel slachtoffers van zaken waarin nooit een verdachte wordt gevonden. Ook in deze zaken heeft de politie aandacht voor slachtoffers.

De samenwerking met OM en Slachtofferhulp Nederland loopt goed. Vooral bij kwetsbare slachtoffers maakt 'warm overleg' vaak een verschil in de kwaliteit van de afhandeling voor een slachtoffer.

Verbeterpunten

Door monitoring van J&V op naleving van slachtofferrechten in de strafrechtketen wordt duidelijk hoever we zijn en wat er nog nodig is. Dit geldt ook voor een ketenbrede meting vanuit J&V op de implementatie van de Individuele Beoordeling: kunnen wij de effecten ervan al zien, of is het daar nog te vroeg voor? Sluit deze voldoende aan bij de behoefte van slachtoffers, of is nog meer nodig?

Waar werkt de politie naar toe?

- Alle medewerkers zijn op de hoogte van de slachtofferrechten.
- Een hoger percentage slachtoffers is geïnformeerd over rechten en over voortgang en afdoening van hun zaak.
- Op slachtoffers gerichte ICT-aanpassingen (BVH-formulier; Summ-IT; Servicemodule).
- Trainingen geborgd binnen initieel onderwijs (Politieacademie).
- Het uitvoeren van slachtofferzorg is geborgd binnen beoordelings- of resultaatgesprekken van individuele medewerkers.

Slachtoffers en media

De belangen en de privacy van slachtoffers en nabestaanden worden bij voorlichtingsactiviteiten beschermd. Bij mediaproducties wordt tijdig contact opgenomen met slachtoffers en nabestaanden. Als het gaat om concrete onderzoeken en strafzaken is de OM-Aanwijzing *Voorlichting opsporing en vervolging* leidend.